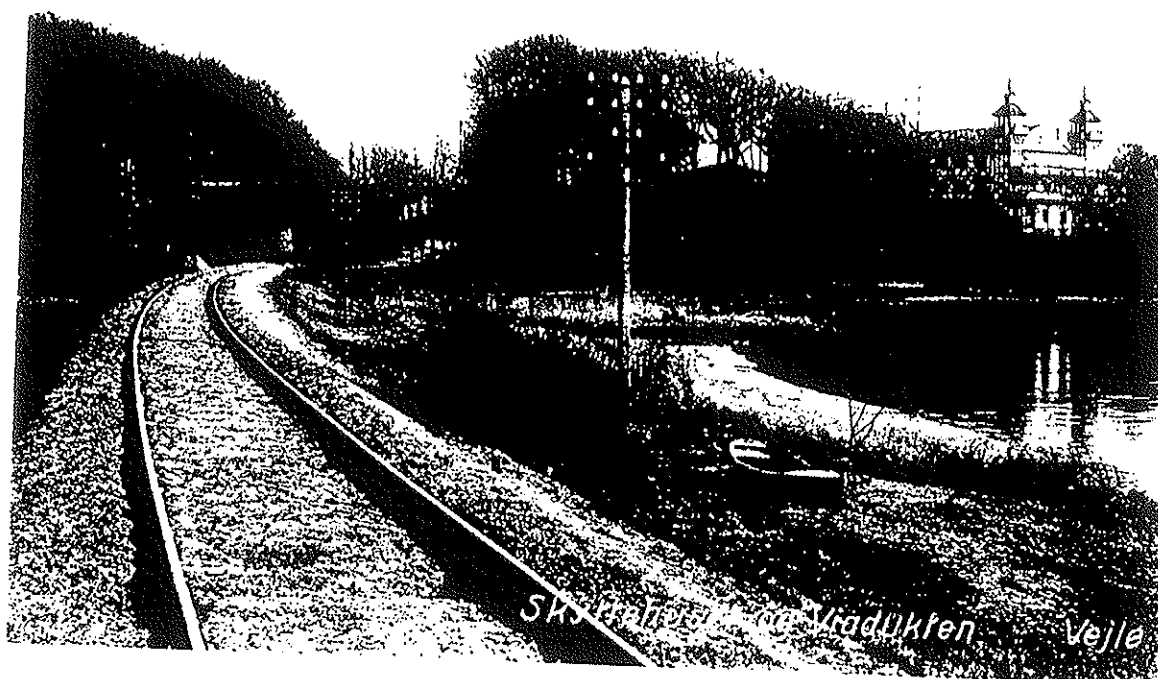

DEN RUSSISKE STØR

Beretningen om den
spændende fangst
af den russiske stør

Fortalt af Egon Klærke Christensen

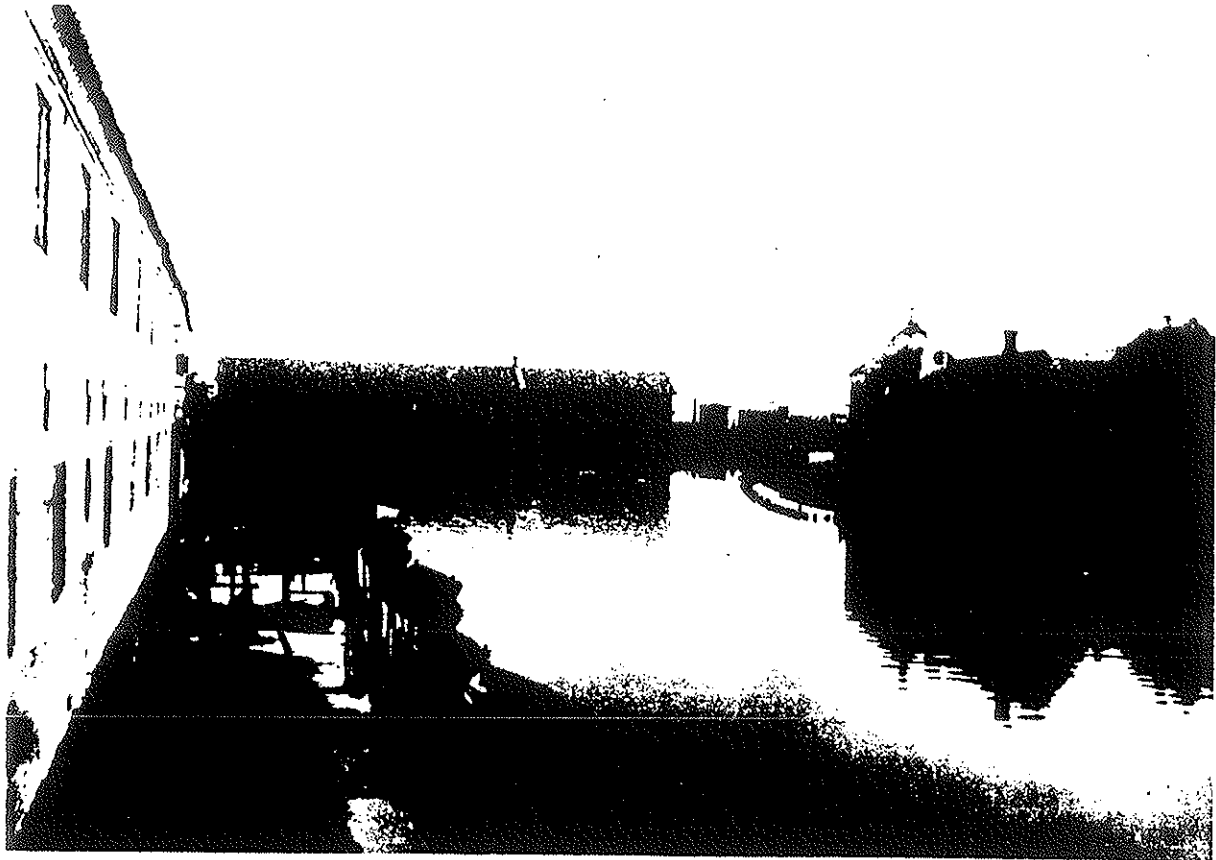
Den russiske stør

Det var den anden sidste uge i september 1911. Skovens grønne farve er ved at blive udskiftet med efterårets gyldne dragt, skyggerne fra træerne, som står langs åbredden, er begyndt at blive lange. De første, farvede blade er ved at falde af træerne ned på Vejle Å, hvor de krøllede driver afsted som små både. Bækørrederne springer endnu efter fluerne fra sommerens sidste udklækning, og havørreder fra bælt og fjord er begyndt at søge mod Vejle Å. Enkelte af dem er allerede på vej op af åen til gydepladserne, men der er også andre end havørrederne, der vil op i Vejle Å.

Lidt uden for åmundingen stod en fisk af hel fantastisk størrelse i hvert fald for Vejle Å's vedkommende. Den havde stået og ventet på, at vandstanden i åen skulle blive lidt højere, således at den kunne forcere sandbankerne, som var skyllet ud fra åen. Men nu skete der no-

kunne endnu ses lys i vinduerne fra petroleumslampen. Ved Åstræde og Fr. Christiansens Købmandsgård var anbragt jernringe fastgjort til husene, hvortil de handlende, som kom sejlene fra forskellige steder langs Vejle Fjord med deres varer til torvedag, kunne fortøjre.

*Gammel Havn set fra Åstræde
med DSBs gamle pakhus i baggrunden.*

Fiskegadekvarteret, som var næsten uforandret fra 1870 og indtil 2. verdenskrigs slutning, havde trods sin lidenhed flere forretninger og håndværkergårde. Flere kendte vejlensere var født og opvokset her, lige fra Jeppe Jensen, der gav forslag om anlæggelse af den nuværende Vejle havn, til afdøde borgmester Willy Sørensen, der var rulleledning for rullekonen Frederikke Petersen.

brik. Det var spildevand fra afkog af egebark, som brugtes til garvning af huder, spildevand, som dengang ofte farvede en stor del af Vejle Å helt rød. Efter passagen af sålælæderfabrikken var vandet igen blevet helt rent, og kæmpen kunne nu uhindret fortsætte op ad den helt uregulerede å med den skønne natur, som menneskene endnu ikke var begyndt at ødelægge. Fisken passerede det store sving oven for Vejle enges pumpestation. Kræfterne var endnu ikke udtømte, og alt forløb, som det skulle.

Men nu skete der noget. Store net med fangståbninger spærrede for videre fremrykning. Fisken stod en kort tid og overvejede, om den skulle mase sig igennem de alt for små åbninger, men nej, den opgav og lod sig synke tilbage til åens vel nok største og dybeste sving. Det var tenefiskeriet, som på det tidspunkt hørte ind under Koldinghus Slot, der spærrede videre fremrykning. Tenefiskeriet havde en forpagter, som svarede afgift til Koldinghus Slot. Afgiften bestod af 500 pund ørreder om året. Forpagteren havde ret til at spærre åen, men skulle dog åbne for gennemgang af fisk fra lørdag aften ved solnedgang til mandag morgen ved solopgang.

*Gammel Havn som årene gik
- en blanding af nyt og gammelt*

tænkt på at standse op i et af disse sving, men satte yderligere farten op. Så stærkt gik det, at kølvandsstriben, som den trak efter sig, blev stående meget længe. Fisken passerede den gamle »Tagesbro« og nåede op til skoven, hvor en lille bæk fra sydsiden af åen var ledt igennem en trærende ca. 2 m over åen til et stort vandhjul, som forsynede kreaturerne med frisk vand. Netop dér under trærenden i det store hul ude i åen, og under de lavthængende bøge, gik vores fisk i stå for nu at holde en hvilepause. Der stod den fra søndag morgen til mandag middag kl. 12. På ny satte den halen i sving, og opad gik det mod Skibet by. Samtidig med at fisken satte sig i bevægelse, låste købmand Matilde de Maree døren til sin lille købmandsbutik, som ligger ved siden af kroen i Skibet. Matilde havde taget sit lange, hvide, nystrøgne forklæde og sin lille, hvide hovedkappe på for at gå sin sædvanlige tur over til Vejle Å. Undervejs passerede hun forbi Skibet station, hvor hun lige nåede at hilse på stationsforstanderen Jørgine Bruhn, som stod på perronen og gav afgang til persontoget mod Vejle, som blev trukket af Vejle-Vandel-Grindstedbanens damplokomotiv nr. 3, der kort tid efter, da banen blev forlænget til Grindsted, fik en medhjælp i banens seneste køb: det berømte damplokomotiv »Jacob«, Vejle-Vandel-Grindsted nr. 4. Gamle »Jacob«,

som den ofte blev kaldt, er i dag Danmarks ældste lokomotiv. Den blev bygget i 1868 i England, og nåede at køre lige så langt som 44 gange rundt om jorden. Den kan i dag ses på Teknisk Museum i Helsingør. Matilde var nu nået over til åen og gik op på den gamle træbro. Der stod hun og kiggede ned i det krystalklare vand og var så småt begyndt at tænke på at gå hjem, da hun pludselig så noget helt usædvanligt. Fra det sidste sving 200 m før træbroen kom en ret bred kølvandsstribe direkte imod hende. Det ukendte havde sat åen i så meget oprør, at bølgerne skulpede imod åbredderne, og lige da den store, mærkelige genstand ville passere under broen, fik Matilde øje

Togafgang fra Skibet station år 1911.

prøvede sine fluer, men han havde slet ikke set noget usædvanligt og havde ikke megen tiltro til den beretning, godsforvalteren kom med, men de blev nu alligevel enige om, at åen ned mod den gamle Haraldskær hovedbygning måtte undersøges og begav sig på vej. Det havde ellers i de sidste dage været koldt og blæsende, men nu var lunheden vendt tilbage. Septembersolen skinnede mildt, mindre hektisk end ved midsommer, men nok til at lune omkring de to, som nu var på vej mod det ukendte. Fugletrækket var begyndt. Rødstjerner og fluesnappere og mange andre arter af småfugle var forlængst væk. På den nyopsatte telefonledning ved hovedbygningen sidder de kjole- og hvidklædte svaler som perler på en snor, ventende på afgangssignalet til flyvningen mod varmere himmelstrøg. På stubmarken piler musene afsted. De har travlt. De skal have samlet vinterens forråd. I en gammel, overgroet træskostøvle, som var smidt ned af skråningen fra vejen mellem Skibet og Nr. Vilstrup, havde et par markmus indrettet deres vinterbo - en rigtig lun og vandtæt bolig. De to vandringsmænd var nu passeret over landevejen og nærmede sig de første, store sving lige uden for hovedbygningen. Der var skygger fra nogle mindre træer, som spejlede sig i åen, hvor der stod en lang genstand, nærmest som en træstamme, der havde sat sig fast i åbrinken. Godsforvalteren gned øjnene, da han så den mærkelige genstand bevæge sig lidt, og han besluttede sig til at skyde på den. I alt skød han fire skud, men først ved det fjerde skud reagerede den, og det med en sådan kraft, at da halen blev sat i svingninger sprøjtede det ind på de to mænd, som stod ved åbredden. Så stærkt gik det nu op af åen, at de to mænd ikke havde nogen mulighed for at følge fisken, som hurtigt passerede under landevejsbroen og op i det store u-sving oven for den gamle kreaturbro, og man så ikke mere til kæm-

pen denne dag. Godsforvalteren fik nu samlet nogle af godsets tjenestekarle, som fik ordre til at skove en del mindre grantræer, for nu skulle der, som den tidligere hyrdedreng, Peter Knudsen, Vork, fortalte, pæles nede ved Skibet og oppe ved Rue; det vil sige, at åen på denne måde nu var afspærret, og kæmpen var spærret inde på en åstrækning af ca. 3 km. Olaf de Bang gik nu hjem på godset og ringede til sine to venner, Harald og Christian Emil Hess, sønner af den kendte kakkelovnsfabrikant C. M. Hess, Vejle. De gav straks tilsagn om allerede fra solopgang næste dag at starte jagten på den ukendte fisk.

Allerede på nogen afstand bragede skuddene fra jægerens tre rifler, og der blev affyret mange skud, tilsyneladende uden at det på nogen måde rørte fisken. Først da man fra en anden vinkel beskød den, begyndte kæmpen at reagere. Langsomt gled den med strømmen for et øjeblik senere at sætte fuld kraft på ned af åen, og trods en ihærdig eftersøgning nåede man ikke mere kontakt med den denne dag.

På Haraldskær Gods var man begyndt at forberede frokosten til de tre, gæve jægere. Hyrdedrengen Peter var forlængst af fruens på godset blevet sendt afsted til åen efter krebs, og Peter havde virkelig tav på at snappe dem, inden de nåede at smække de store klosakse om hans fingre, og det varede da heller ikke længe, inden Peter kunne hjembringe en halv spand levende krebs til køkkenet. De næste to dages jagt foregik omtrent på samme måde som den første dag. Der blev skudt mange skud, men uden synlig resultat. Fisken var nu ved at sætte de tre mænd grå hår i hovedet. Man diskuterede frem og tilbage om på hvilken måde, man bedst ville være i stand til at fange uhyret. Man fandt frem til, at der skulle startes en klapjagt, og den fjerde dag kl. 10, da sensommersolen havde varmet vandet lidt op, hoppede fire karle fra godset i vandet ved åspærringen nede ved Skibet. Det var meningen, at man side om side skulle vandre mod strømmen for på den måde at drive fisken foran sig op til spærringen ved Rue for der at give den dødsstødet. Vandringen var begyndt, og man nåede fint igennem de dybe, store sving, hvor vandet flere steder nåede karlene til op på halsen. Over skoven, ved siden af åen, kredsede en flok fiskehejre. Det var ligesom om de ville være med til at opleve det store fiskeeventyr. Klapjagten fortsatte op af åen. Jægerne havde gevæerne parate, for nu skulle der skydes på kort afstand, så man var sikker på at kunne trænge igennem fiskens panser. Da mandskabet var nået halvvejs igennem strækningen og intet havde set til fisken, besluttede man at holde pause og spise frokost.

Jægerne gik hjem på godset, hvor man skulle nyde en veltillavet anretning. Hyrdedrengen Peter, som også deltog i klapjagten, løb på lette ben hjem til sin mor, for han skulle have sine pandekager. De fire karle ude i åen var nu blevet afløst af et nyt hold, og første hold kunne stivbenede og forfrosne af det kolde vand gå hjem til mandskabsstuen og få lidt varme i kroppen og noget at spise. Efter 1½ ti-

drive henover, og hugget udeblev ikke. En pæn havørred kunne ikke stå for den farvestrålende flue. Efter en kort fight fik han fisken landet. Han stod nu og betragtede den, og begyndte at pille fluen ud af munden på fisken. Samtidig med skete der noget ude i åen. Vores store fisk, som nu efterhånden var træt af at stå og gemme sig i et af de store sving, kom nu med stor fart ned af åen under kreaturbroen forbi den måbende møller og løb med fuld kraft op på den sandbanke, som bækken havde skyllet ud i åen. Der lå den nu og sprælledede og prøvede på af al kraft at frigøre sig. Halen piskede vandet til skum, men ud af stedet kom den ikke. Efter kort tids kamp var det ligesom kræfterne var ved at ebbe ud. Mølleren, som havde stået og set på fiskens kamp for at frigøre sig, var nu vadet ud til den, men han indså hurtigt, at alene kunne han ikke magte den.

Ikke langt fra Vejle Å løb Vejle-Vandel-Grindsted jernbane, og på samme tidspunkt, som mølleren stod ude ved den sprællende fisk, kom en banemand kørende på skinncykel. Han hørte møllerens råb om hjælp, og der gik ikke mange sekunder, førend banemanden stod ude i åen ved siden af mølleren og ved fælles anstrengelser og ved

hjælp af to lægter, som de havde brækket af gelænderet på kreaturbroen, fik de bakset uhyret i land. Den slog stadigvæk nogle vældige slag med halen, men efter kort tids forløb udåndede den. Godsforvalter Olaf de Bang, som på lang afstand havde set, at der foregik noget højst mærkeligt nede ved åen, kom hurtigt ned til de to mænd, og stor var hans overraskelse, da han så kæmpen ligge på land. Han fik nu fremskaffet en sluf (en træslæde, som man transporterer døde dyr hjem på fra markerne). Forspændt en hest, fik man transporteret vo-

res fisk hjem til Kvak Mølle Mejeri, som på det tidspunkt var det koldeste sted, man havde, da køleskab og fryserum ikke fandtes.

Som en løbeild blev det hurtigt kendt, at den såkaldte Midgårdsorm fra Vejle Å nu endelig havde fundet sine banemænd. Folk strømmede til mejeriet, hvor man var i færd med at løfte fisken op på mejeriets største vægt. Først blev 100 pund loddet sat på, men det var ikke nær nok, 50 pund loddet, men stadigvæk balancerede vægten ikke, men da 10 pund loddet kom på, da kunne man endelig konstatere, at vægten var 160 pund.

